

Тема уроку: *Об'єкти вивчення і методи досліджень фізичної та суспільної географії України. Джерела географічної інформації. Географічні відомості про територію.*

Мета: ознайомити учнів зі змістом курсу фізичної і суспільної географії України, предметом і методами географічних досліджень; продовжити формування навичок роботи з різноманітними джерелами географічних знань; розвивати логічне мислення, навички аналізу матеріалу; виховувати любов до рідної землі, природи, держави.

Обладнання: підручник, зошити, географічна карта

Тип уроку: комбінований

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

Які особливості курсу «Географія материків та Океанів»? Що вивчає цей курс?

III. Мотивація навчальної діяльності

А ви думали, що Україна так просто.

Україна — це супер. Україна — це ексклюзив.

По ній пройшли всі катки історії.

На ній відпрацьовані всі види випробувань.

Вона загартована найвищим гарту.

В умовах сучасного світу їй немає ціни.

Ліна Костенко

IV. Вивчення нового матеріалу.

Ознайомимся зі змістом підручника. Стор 269. З яких тем він складається ?

Отже, як навчальний предмет у 8 класі, Географія України має кілька об'єктів вивчення:

- Географічне положення країни
- Властивості природних компонентів і природних комплексів
- Закономірності їх поширення територією України
- Особливості населення

Розглянемо схеми і порівняємо їх.

Фізико-географічні науки вивчають географічну оболонку та її складові, зокрема рельєф, клімат, води суходолу й Світового океану, ґрунти, рослинність і тваринний світ. Предметом фізичної географії України є вивчення закономірностей її рельєфу, клімату, розміщення корисних копалин, внутрішніх вод, ґрунтів, поширення рослинності та тваринного світу.

Суспільно-географічні науки досліджують територіальну організацію суспільства: населення, економічну, соціальну та політичну сфери. Ці науки поділяються на окремі галузі, кожна з яких має свій об'єкт дослідження.

Для пізнання природи і господарства України послуговуються різними **методами** дослідження.

Ознайомимся з методами. Як їх використовують. Підручник, сторінка 5-6.

Користуючись новітніми джерелами географічних знань можна пізнати багато цікавого про нашу Батьківщину. Які це джерела?

Мал. 2. Джерела географічних знань

Географічні відомості про територію .

Допрацюй, користуючись підручником параграф 2, стор 7.

Геродот Галікарнаський (VI-V ст. до н.е.)

ГЕРОДОТ ГАЛІКАРНАСЬКИЙ (гр. *Ἡρόδοτος Ἀλικαρνασσεύς*) – між 490 і 498 рр до н.е. – близько 425 р до н.е. – давньогрецький історик, названий Цицероном «батьком історії». Один з перших географів і вчених-мандрівників.

На підставі побаченого на власні очі почутих розповідей створив перший опис відомого тоді світу. Автор «Історії» в 9-и книгах, де описував греко-перські війни та першим описав життя та побут скіфів, землю яких він відвідав

- ❖ Відомості Геродота є чи не єдиною пам'яткою географії півдня України. Скіфія була величезною державою, яка довго не мала собі рівних.
- ❖ На той час, коли там побував Геродот, у ній проживало понад 12 млн. населення. Для порівняння: у Римі через тисячу років потому проживали лише 1 млн, в Італії – 6 млн., за часів Богдана Хмельницького в Україні – 11 млн., а у Польщі та Росії – по 9 млн.
- ❖ Її розміри викликали найбільший подив заморського вченого: «Скіфія – це квадрат, кожна сторона якого становить двадцять днів шляху...».
- ❖ Не менш дивували Геродота кліматичні умови: «...країна має такий суворий клімат, що протягом кількох місяців там стоять нестерпні холоди; море ... замерзає, отож скіфи переїжджають кригою на той бік...».
- ❖ Геродот переповідає чутки про «літаюче пір'я» на берегах Меотиди (Азовського моря). «Пір'я» так заповнює повітря, що неможливо що-небудь побачити. І сам пояснює, що це хуртовина – явище, небачене для жителів півдня.

- ❖ Країна скіфів – добре зрошувана рівнина. Тут течуть річки: Істр (Дунай), Тірас (Дністер), Гіпаніс (Південний Буг), Борисфен (Дніпро) і Танаїс (Дон).
- ❖ З них Борисфен є найприбутковішим: він дає чудову рибу; вода його вельми присмна на смак; уздовж нього тягнеться добротна орна земля; в гирлі сама собою осідає сіль.
- ❖ Скіфи виробляють хліб, вирощують сочевицю, цибулю, часник, льон і коноплі. Великим багатством вважається бджолиний мед.

СТРАБОН

(близько 64/63 рр.до н.е. – близько 23/24 рр. н.е.) – грецький історик і географ. Автор «Історії», що не збереглася та «Географії» в 17 книгах, яка є незамінним джерелом для вивчення географії Стародавнього Світу.

Географія (*Γεωγραφικά*) Страбона, яка дійшла до нас майже цілком, – єдиний твір, який дає поняття про те, якою була географічна наука в ті часи, коли Страбон вперше детально знайомить свого читача з природними особливостями «таврійського», чи «скіфського»

Херсонеса.

Страбон був першим вченим, який описав Крим.

КЛАВДІЙ ПТОЛЕМЕЙ

КЛАВДІЙ ПТОЛЕМЕЙ (*Κλαύδιος Πτολεμαῖος*); лат. Ptolemaeus – близько 87 -165 рр. – давньогрецький астроном, астролог, математик, оптик, теоретик музики та географ. В період з 127 по 151 рр. жив у Александрії, де проводив астрономічні спостереження та займався складанням карт.

ВІДОМОСТІ ПРО УКРАЇНУ В ДОБУ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

- ❁ Після утворення держави Київської Русі завдяки арабським та європейським мандрівникам та купцям відомості про Україну значно поширилися у світі. Їхні звіти містили географічну інформацію про окремі українські землі, господарське та політичне життя на них.
- ❁ У XII ст. у Києві тричі побував арабський письменник і вчений *Абу-Хамід*. У своїх книжках «Антологія деяких чудес Заходу» та «Космографія» він докладно описав природу, господарство, торгівлю та побут населення Русі. Відомості про це знаходимо також в описах арабських мандрівників *Ель-Ідрісі* (XII ст.) та *Ібн Баттутти* (XIV ст.).

Перегляньте відео https://www.youtube.com/watch?v=_rK-lkH8heg

V. Підсумки

1. Географія України вивчає властивості природних компонентів і природних комплексів і закономірності їхнього поширення територією України, а також особливості населення.
2. Сучасні географічні дослідження спрямовані на комплексне вивчення природи, населення і господарство України.

Домашнє завдання:

Опрацювати параграф 1,2, переглянути відеоматеріал, зробити конспект параграфа 2 (підручник або за відеоматеріалом)